

Voornemen Programma **Aansluiting Wind Op Zee -** **Eemshaven**

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Aanleiding van het Programma Aansluiting Wind Op Zee - Eemshaven

In het [Klimaatakkoord](#) is afgesproken om de Nederlandse energievoorziening te verduurzamen. Hiermee wordt de CO₂-uitstoot verminderd, en de klimaatverandering tegengegaan. De opwek van windenergie biedt kansen om dit te doen, maar daar is veel ruimte voor nodig. Nederland heeft de ambitie meer windenergie op zee op te wekken. Daarom werken we aan windparken op zee. Om de opgewekte groene energie aan land te krijgen, is een goede aansluiting essentieel. Op deze wijze verduurzamen we ook (Noord-)Nederland.

Het Programma Aansluiting Wind Op Zee – Eemshaven (PAWOZ- Eemshaven) onderzoekt de mogelijkheden voor toekomstige kabel- en leidingroutes vanaf de Noordzee naar Eemshaven.

Bij het zoeken naar verbindingsmogelijkheden komen we onder andere de volgende gebieden tegen:

- de Wadden en Waddeneilanden,
- het UNESCO Werelderfgoed de Waddenzee,
- Natura 2000 gebieden,
- hoogwaardige landbouwgebieden,
- het industrieterrein Eemshaven, en
- het Eems-Dollard verdragsgebied.

De aanleg van de kabels en leidingen kan invloed hebben op de lokale omgeving. Natuur, landbouw, mensen en organisaties in de omgeving kunnen hierdoor positief of negatief in hun belangen worden geraakt.

Samenwerken met de omgeving

We weten dat er zorgen zijn ten aanzien van de aanleg van kabels, de realisatie van hoogspanningsstations op land en de ontwikkeling van wind op zee. We weten ook dat we de energievoorziening zo spoedig mogelijk willen verduurzamen. We vinden het daarom extra belangrijk om dit programma uit te voeren met respect voor, en in gesprek met u. Intensieve samenwerking met de omgeving leidt doorgaans tot betere plannen en oplossingsrichtingen. Door met elkaar in gesprek te gaan en te blijven over ieders belangen, zorgen en vraagstukken kunnen we als partijen gezamenlijk tot betere oplossingsrichtingen komen. Uw kennis, ideeën, ervaringen en kanttekeningen zijn daarbij waardevol en worden zorgvuldig meegewogen in de besluitvorming.

Om dit proces goed met elkaar aan te gaan is het belangrijk dat alle partijen elkaar goed kennen. Het is daarbij belangrijk dat u weet wat wij doen en waarom wij dat doen. Anderzijds is het belangrijk dat wij weten wat u drijft, wat uw belangen zijn en waarom u voor of tegen bepaalde oplossingen bent. Ook spreken we graag goed af hoe u bij dit proces betrokken kunt en wilt zijn. We nodigen u daarom van harte uit om dit participatieproces samen met ons vorm te geven.

Leeswijzer

Dit voornemen vormt de basis van het traject dat we de komende twee jaar samen met de omgeving ingaan. In dit voornemen leest u eerst over de achtergrond, wat een ‘programma’ is, welke scope dit programma heeft en naar welk resultaat we toewerken. Vervolgens gaan we in op de manier van samenwerken, hoe u kunt participeren en hoe de besluitvorming is ingericht. We sluiten de notitie af met een indicatie van de planning, het overzicht van enkele samenhangende trajecten en een definitielijst.

Inhoudsopgave

1. Achtergrond	4
1.1 Nut en noodzaak	4
1.2 Vraag en aanbod energie	4
1.3 Dilemma	4
2. Het programma	5
2.1 Scope	5
2.2 Startpunt	6
2.3 Resultaat	6
3. Manier van samenwerking	7
3.1 Participatie	7
4. Besluitvorming	8
5. Doorlooptijd en Planning	9
6. Samenhangende trajecten	10
7. Definitie- en afkortingen lijst	12

1. Achtergrond

Het Programma Aansluiting Wind Op Zee – Eemshaven (PAWOZ- Eemshaven) richt zich op de aansluiting van opgewekte windenergie op zee in Eemshaven. Specifiek gaat het om het windpark Ten noorden van de Waddeneilanden (TNW) en Doordewind¹. In totaal gaat dit om 4,7 Gigawatt (GW). Het is het streven om deze parken uiterlijk eind 2031 met elektriciteitskabels aan te sluiten op het landelijke hoogspanningsnet. Daarnaast worden de mogelijkheden voor aansluitingen van elektriciteit en/of waterstof voor andere toekomstige windparken (na 2031) opgenomen.

De voorganger van de Minister voor Klimaat en Energie heeft besloten om de aansluiting van deze toekomstige windparken in een nieuw programma gezamenlijk verder te onderzoeken. Het uitgangspunt daarbij is om op nationaal en lokaal niveau de balans te vinden in de verschillende maatschappelijke doelen, nu en in de toekomst. De uitwerking hiervan gebeurt in PAWOZ – Eemshaven. Dit programma is aangekondigd op 2 december 2021 in de [Kamerbrief over Verkenning Aanlanding Wind Op Zee 2030](#).

1.1 Nut en noodzaak

De behoefte aan duurzame energie in regio Eemshaven is groot; dit wordt onder andere onderschreven in de [Toekomstagenda Groningen](#). Met de aansluiting in Eemshaven wordt de verduurzaming van de energievoorziening van de regionale industrie gerealiseerd en tegelijkertijd daarmee de CO₂-uitstoot gereduceerd. Dit is belangrijk voor het Klimaatakkoord en daarmee: het behalen van de nationale klimaatdoelstellingen. Op lange termijn draagt het Programma bij aan het behoud van de Waddenzee, immers klimaatverandering is één van de grootste bedreigingen voor dit gebied.

Het is bovendien essentieel om de afbouw van de aardgaswinning voor Noord-Nederland op te vangen.

1.2 Vraag en aanbod energie

Naast de grote vraag van de lokale industrie naar duurzame energie in Eemshaven, is er ook behoefte aan duurzame energie in de rest van (Noord-) Nederland. De energie infrastructuur in de Eemshaven biedt (als één van de weinige locaties) goede mogelijkheden om de groene energie die is bestemd voor de rest van (Noord-) Nederland aan te sluiten op het landelijke hoogspanningsnet.

1.3 Dilemma

In deze opgave zit een enorm dilemma. Tussen de windparken in de Noordzee en Eemshaven ligt ook het waardevolle en kwetsbare natuurgebied (Natura 2000 gebied en UNESCO Werelderfgoed): de Waddenzee. Evenals hoogwaardig landbouwgronden en het [Eems-Dollard verdragsgebied](#). De benodigde verbindingen tussen de windparken en Eemshaven zullen deze gebieden moeten doorkruisen. Dit vraagt om een goede balans tussen maximale zorgvuldigheid en snelheid zodat we met de omgeving komen tot de meest optimale oplossing.

¹ Doordewind heette voorheen 'Windenergiegebied 5-oost'

2. Het programma

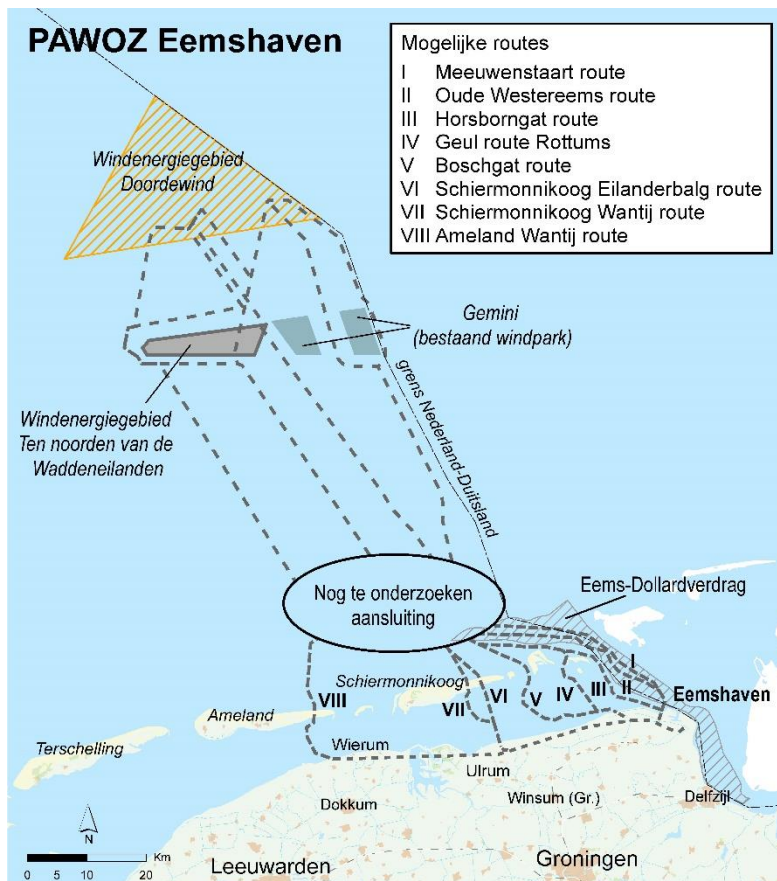
De term 'programma' komt voort uit de Omgevingswet. In een programma formuleren we het beleid en de maatregelen die leiden tot de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving. In dit geval gaat het om de aansluiting van windparken op zee in Eemshaven. Met de invoering van de Omgevingswet wordt het instrument 'structuurvisie' vervangen door het instrument 'programma'. Dit programma is zelfbindend voor het Rijk en is daarmee kaderstellend voor opvolgende besluiten van het Rijk, zoals de Rijksinpassingsplannen/projectbesluiten. Een procedure voor de milieueffectrapportage (PlanMER) wordt hierbij gebruikt om de milieueffecten in beeld te brengen.

2.1 Scope

Bij de start van dit programma is een aantal uitgangspunten opgenomen die gezamenlijk de scope van het programma aangeven, namelijk:

1. aansluiting via elektriciteitskabels met een totaal van 4,7GW in Eemshaven
 - a. vanuit de reeds aangewezen windgebieden:
 - i. Ten Noorden van de Waddeneilanden (0,7GW, onderverdeeld in 2x 0,35 GW) en
 - ii. Doordewind (4,0GW, onderverdeeld in 2x 2,0 GW²)
 - b. binnen de ecologische randvoorwaarden (o.a. UNESCO, Natura 2000);
 - c. met een zo efficiënt mogelijk ruimtegebruik en een zo beperkt mogelijke impact op maatschappelijke belangen zoals landbouw, scheepvaart, natuur en recreatie;
 - d. waarbij het streven is om uiterlijk eind 2031 aan te sluiten;
2. mogelijke routes naar Eemshaven voor aanlandingen na 2031 middels waterstof en elektriciteit.

Dit is een uitgangspunt voor Verkenning Aanlanding Wind op Zee (VAWOZ) 2040 waar wordt besloten welke routes uit PAWOZ worden benut voor toekomstige verbindingen. Dit kunnen dezelfde routes zijn als diegene die al worden gebruikt om de eerste twee windparken aan te sluiten, maar dat staat niet op voorhand vast.

² Het Aanvullend Ontwerp Programma Noordzee waarin deze 4,0GW is aangewezen, wordt naar verwachting in maart 2022 vastgesteld.

2.2 Startpunt

Royal HaskoningDHV heeft in de zomer van 2021 een onderzoek uitgevoerd naar mogelijke routes voor kabelverbindingen door de Waddenzee ([Innovatie Doorkruising Waddengebied](#)). Uit dit onderzoek zijn zeven routes gedestilleerd. Het startpunt voor de onderzoeken in het programma zijn deze zeven routes. Dit wordt uitgebreid met een achtste route, de “Oude Westereems route”. Deze route volgt de natuurlijke geul (die ook als vaargeul wordt gebruikt) ten westen van de kunstmatige vaargeul door de Eems. De acht routes zijn weergegeven op bijgevoegde afbeelding. De te onderzoeken routes liggen deels in het [Eems-Dollard Verdragsgebied](#).

2.3 Resultaat

Het PAWOZ – Eemshaven bestaat uit een aantal elementen:

- *Een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)* waarin we omschrijven wat we onderzoeken (welke routes, met welke technieken) en tot in welk detail.
- *Een plan-milieueffectrapport (PlanMER)* waarin we de milieueffecten van de aanleg van de verbindingen over de verschillende routes, met gebruik van de gekozen technieken, omschrijven.
- *Een Integrale Effecten Analyse (IEA)* waarin we naast de milieueffecten ook de effecten op de omgeving, techniek, kosten, landbouw en de toekomstvastheid meenemen.
- *Het programma* met kaartmateriaal dat de keuzes laat zien die we hebben gemaakt op basis van de PlanMER en de IEA.

Het resultaat van het programma is onder andere een kaart met toelichting. Op deze kaart zal zichtbaar zijn welke routes het beste aan de uitgangspunten en belangen voldoen en daarom gebruikt worden voor de 4,7GW. Daarnaast laat de kaart zien of en op welke routes er nog ruimte is voor toekomstige kabels (voor elektriciteit) en leidingen (voor waterstof) na 2031 en of er nog andere routes zijn waar in de toekomst nog kabels en leidingen kunnen komen.

Er wordt één route per verbinding aangewezen, meerdere verbindingen over één route (dus parallel aan elkaar) is mogelijk. Op basis van deze routes worden projectprocedures gestart om de route voor de 4,7 GW te vergunnen, waarna de aanleg kan plaatsvinden. De keuze voor het starten van projectprocedures voor verbindingen bovenop de 4,7 GW vindt later plaats. Op de wijze zijn de uitkomsten van het programma toekomstbestendig.

3. Manier van samenwerking

We hanteren de volgende principes voor de samenwerking met medeoverheden, (maatschappelijke) organisaties en bewoners in het tot stand brengen van het programma. Deze principes zijn in lijn met de principes van de [Nationale Omgevingsvisie](#) en laten zien wie binnen het programma de regie voert en wie besluiten neemt:

- *Opgavegericht*: de opgave, volgend uit het Klimaatakkoord, om tijdig en op basis van een integrale afweging de aansluiting van wind op zee te organiseren, is een publieke verantwoordelijkheid die in formele zin ligt bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.
- *Gelijkwaardig*: Rijk en regio werken zoveel mogelijk in een gelijkwaardig partnerschap samen met de maatschappelijk partijen in het programma. Er wordt gewerkt met respect voor de verschillen in bevoegdheden, wettelijke taken en middelen. Dit betekent in de uitvoering van het programma een gedeelde verantwoordelijkheid.
- *Transparant*: Besluiten worden genomen op basis van een zorgvuldige afweging en in transparantie. Alle relevante informatie wordt tijdig openbaar gemaakt en is daarmee beschikbaar voor alle partijen.

3.1 Participatie

Binnen dit programma werken we vanaf de start nadrukkelijk samen met verschillende partijen binnen het gebied. Dit geldt voor zowel met burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen. Naast het formele proces van zienswijzen bij de (concept) PlanMER, en het ontwerp-programma, vinden wij het essentieel om aan de voorkant van het programma de juiste partijen te betrekken. Het geloof dat een programma beter wordt in kwaliteit, draagvlak en uitvoerbaarheid wanneer het echt een gezamenlijk product is, zit in de kern van dit programma.

Startbijeenkomst

Op 28 maart 2022 was de startbijeenkomst PAWOZ-Eemshaven. Een uitwerking hiervan wordt gepubliceerd in het voorstel voor participatie. Belangrijke onderwerpen waarover we met elkaar in gesprek zijn gegaan zijn onder andere aan (maar zeker niet uitputtend):

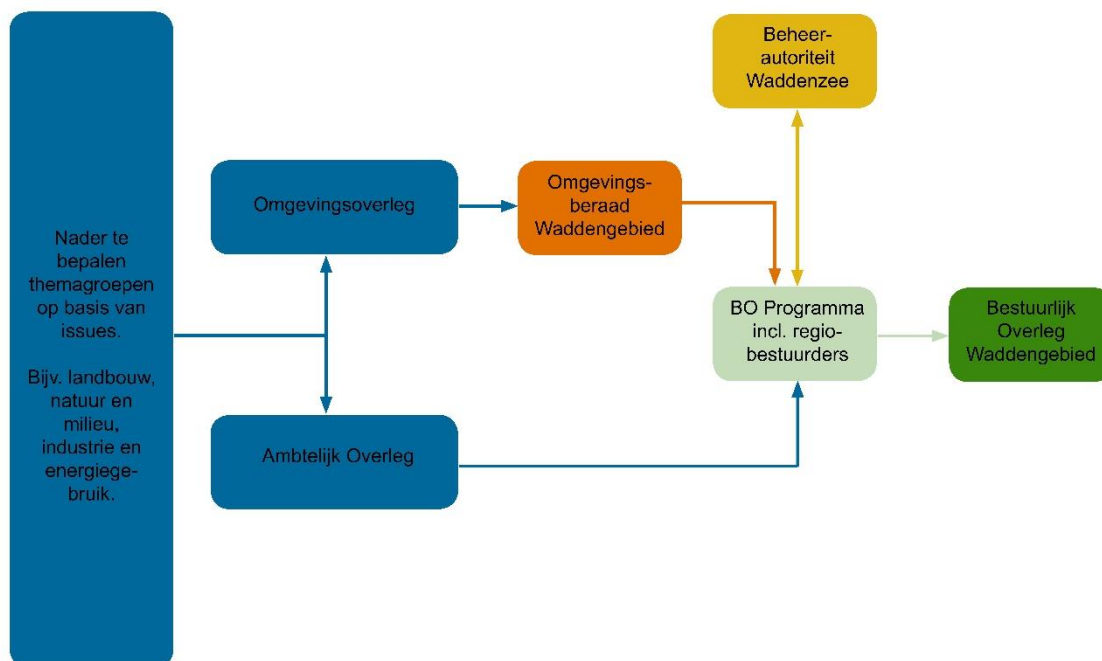
- Natuur & Milieu
 - Ecologie, UNESCO-werelderfgoed, referentiegebied en Natura 2000-gebied Waddenzee
- Landbouw
 - Verzilting en Agrarische waarden
- Overig gebruik Waddengebied
 - Recreatie, Visserij en Scheepvaart
 - Defensie
- Techniek
 - Technische mogelijkheden en uitgangspunten
 - Nabijheid bestaande kabels en leidingen en hergebruik bestaande leidingen
- Industrie en energiegebruik
 - Verduurzaming industrie en toekomstige energievraag
 - Gebruik waterstof/elektriciteit
- Eems-Dollard Verdragsgebied
 - Mogelijkheid dubbel benutten vaargeul en scheepvaartveiligheid
 - Ecologie

4. Besluitvorming

In het programma worden keuzes gemaakt over het gebruik van de beschikbare ruimte. Deze keuzes hebben onder andere invloed op de ecologie, landbouw en op de leefbaarheid en economische kansen in het gebied. Sinds 2020 is de nieuwe governance voor de Wadden actief, waarin zowel nationale als regionale overheden vertegenwoordigd zijn. Tevens maken stakeholders en beheerders deel uit van deze nieuwe governance. Het [Omgevingsberaad Waddengebied](#) (OBW)³ – platform voor stakeholders – adviseert over het beleid. De Beheerautoriteit Waddenzee en het BeheerdersCollectief versterken het natuur- vis en waterbeheer. Besluitvorming vindt plaats in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied (BOW) onder voorzitterschap van de minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). In het BOW zitten de nationale en (afvaardigingen van) de regionale overheden, tevens zijn de stakeholders vertegenwoordigd via de voorzitter van het OBW. Ook de minister voor Klimaat & Energie treedt toe tot deze governance, naast de minister van IenW en de minister voor Natuur en Stikstof (N&S).

Voor PAWOZ-Eemshaven, waarover strategische besluiten moeten worden genomen, is daarom het BOW formeel besluitvormend. De formele besluitvorming in het BOW wordt goed voorbereid met de direct betrokken regionale overheden, o.a. in het BO Programma inclusief regiobestuurders. Ook vindt er afstemming plaats met het Noordzeeoverleg (NZO) in verband met de gezamenlijke uitdagingen. Het Omgevingsberaad Waddengebied (OBW) zal om een formeel advies gevraagd worden. Beide overleggen worden voorbereid door een ambtelijk overleg en een omgevingsoverleg. Daar waar nodig worden themagroepen georganiseerd op basis van bepaalde belangen of gevoeligheden. De totstandkoming van deze themagroepen zal vorm krijgen in de startbijeenkomst.

In onderstaande figuur is het besluitvormingsproces schematisch weergegeven.

³ Met vertegenwoordigers van natuur- & milieuorganisaties, zeehavens, visserij, landbouw, recreatie & toerisme en wetenschap.

5. Doorlooptijd en Planning

De doorlooptijd van het programma is ongeveer twee jaar. Na de start eind maart 2022 is het programma naar verwachting dus begin 2024 afgerond. Daarna kunnen de projectprocedures per verbinding worden doorlopen.

De volgende mijlpalen hebben we in de planning van het programma gedefinieerd:

- 28 maart 2022: bijeenkomst officiële start PAWOZ-Eemshaven;
- 13 april 2022: formele start PAWOZ-Eemshaven in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied;
- Q3-Q4 2022: ter inzagelegging concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau met mogelijkheid tot geven van reactie
- Q4 2022 – Q1 2023: vaststelling definitieve Notitie Reikwijdte en Detailniveau
- Q3 2023: ter inzagelegging Ontwerp programma inclusief PlanMER en Integrale Effecten Analyse met mogelijkheid tot indienen van zienswijze
- Q4 2023/Q1 2024: Vaststellen programma
- Q1 2024: Start van projectprocedures voor de verbindingen voor TNW en Doordewind.

6. Samenhangende trajecten

Verschillende andere processen hebben een verband met PAWOZ – Eemshaven. In het bijzonder gaat het om de volgende processen:

Voorafgaande trajecten

- [Windpark Ten Noorden van de Waddeneilanden \(TNW\)](#): Voor de start van het PAWOZ – Eemshaven is gekeken naar de mogelijkheid om TNW als individueel project realiseren. In december 2021 is besloten dat dit project opgaat in het bredere programma PAWOZ – Eemshaven.
- [Verkenning Aanlanding Wind Op Zee 2030 \(VAWOZ 2030\)](#): In VAWOZ 2030 zijn de gewenste aanlandingen van wind op zee tot en met 2030 vastgesteld. De aanlanding van Doordewind is één van deze aanlandingen. Dit gezamenlijke proces is het PAWOZ – Eemshaven. In december 2021 is besloten om de aanlanding van TNW gezamenlijk met de aanlanding van Doordewind te combineren in een programma (PAWOZ – Eemshaven).

Lopende trajecten

- [Programma Noordzee](#): Het Programma Noordzee beschrijft onder andere het beleid waarmee de transitie naar duurzame energie op de Noordzee wordt versterkt. Onderdeel van het Programma Noordzee is de aanwijzing van windenergiegebieden, waaronder Doordewind en TNW.
- [Agenda voor het Waddengebied 2050](#): In de Agenda voor het Waddengebied 2050 hebben overheden, natuurorganisaties, visserijorganisaties en de samenwerkende havens een gezamenlijke koers voor het Waddengebied geformuleerd, met daarbij een agenda om die koers in te zetten. Deze gebiedsagenda bundelt bestaande ambities, doelen en strategieën van Rijk en regio, scherpert deze aan waar mogelijk en benoemt de belangrijkste opgaven en bijbehorende dilemma's die door nieuwe ontwikkelingen op het Waddengebied afkomen. Momenteel wordt er gewerkt aan de uitvoeringsagenda.
- [Toekomstagenda Groningen](#): Inzet van de toekomstagenda is de economische en duurzame ontwikkeling van de regio door het maken van concrete afspraken over de thema's woningbouw, energietransitie en regionale economie, om de beschikbare middelen, expertise en samenwerking zo effectief mogelijk in te zetten, in samenhang met beleid van de verschillende overheden, de ontwikkeling van Groningen als NOVI-gebied en het Nationaal Programma Groningen.
- [Programma Eems-Dollard 2050](#): In het Programma Eems-Dollard 2050 (ED2050) werken overheden, natuur- en milieuorganisaties en bedrijven samen aan versterking van de natuur, economie en leefbaarheid. Daarbij willen we drie doelen bereiken: minder troebel water, meer leefgebieden voor planten en dieren en omgaan met klimaatveranderingen.
- [Verkenning Aanlanding Wind Op Zee 2040 \(VAWOZ 2040\)](#): VAWOZ 2040 is de opvolger van VAWOZ 2030. In VAWOZ 2040 zullen de te realiseren aanlandingen tot 2040 worden vastgesteld. PAWOZ – Eemshaven geeft input voor VAWOZ 2040. In PAWOZ – Eemshaven worden de mogelijkheden onderzocht voor de inpassing van routes naar Eemshaven voor aanlandingen na 2031 middels waterstof en/of elektriciteit. In VAWOZ 2040 zal worden besloten welke routes daadwerkelijk gebruikt gaan worden.
- [Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat \(MIEK\)](#): Het MIEK beschrijft de energie- en grondstoffen-infrastructuurprojecten die het kabinet nu wil oppakken om zo versneld bij te dragen aan het verduurzamen van de industrie. De projecten komen voort uit de energiestrategieën van de zes Nederlandse industriële clusters. Eemshaven is een van deze clusters.
- [Programma Infrastructuur Duurzame Industrie \(PIDI\)](#): PIDI heeft als doel de MIEK-projecten te versnellen en daarbij de periode tussen de gewenste realisatiedatum van de industrie-clusters en de voorziene

ingebruiknamedatum van de netbeheerder te halveren. Dit moet gebeuren door middel van het wegnemen van knelpunten en versnellingsopties.

- [Nationaal Waterstofprogramma](#) (NWP): In het Klimaatakkoord is de ambitie vastgelegd om 500 megawatt (MW) elektrolysevermogen in 2025 te realiseren en 3 à 4 GW in 2030. Het NWP draagt bij aan het halen van deze ambitie. Het NWP ondersteunt toepassingen van waterstof in diverse sectoren en helpt bij de realisatie van doelen en afspraken op het gebied van waterstof.

Te starten

- *Integraal beleidskader natuur Waddenzee*: Het ministerie van LNV zal met partijen een integraal beleidskader natuur Waddenzee opstellen. Verbetering van de natuur is daarbij het uitgangspunt. Dit traject wordt binnenkort opgestart.

7. Definitie- en afkortingen lijst

- **Aanlanding:** de locatie waar kabels aan land komen (zie ook Aansluiting)
- **Aansluiting** in Eemshaven: de kabels vanaf de windparken zullen in Eemshaven op het landelijke hoogspanningsnet aangesloten worden (aanland komen van de kabels kán elders)
- **BO Programma:** Bestuurlijk Overleg Programma. Het BO programma bereidt het besluit in het BOW voor.
- **BOW:** Bestuurlijk Overleg Waddengebied. Het BOW is het formeel besluitvormend orgaan voor het programma.
- **EDV:** Eems-Dollard Verdragsgebied, gebied onder gemeenschappelijk Nederlands-Duits beheer.
- **EZK:** Ministerie van Economische Zaken en Klimaat; initiatiefnemer van en verantwoordelijk ministerie voor PAWOZ.
- **Gasunie:** beheerder van het landelijke gastransportnet.
- **GW:** Gigawatt of wel 1000 MW (Megawatt). 1GW kan circa 1,2 miljoen huishoudens van stroom voorzien
- **IEA:** Integrale Effecten Analyse. Overzicht van onderzoeken op de thema's Milieu, Techniek, Kosten, Omgeving, Toekomstvastheid. Voor PAWOZ wordt hier ook Landbouw aan toegevoegd.
- **Kabel:** transporteert de windenergie naar land, kan uit meerdere delen bestaan
- **Kabelcorridor:** geografisch afgebakende ruimte waarin meerder kabels naast elkaar passen
- **MER:** MilieuEffectRapport. Bundeling van onderzoeken naar verschillende 'milieuthema's, zoals ecologie, ruimtegebruik, bodem en water, archeologie, landschap etc.
- **MW:** megawatt = 1.000 kilowatt (kW). kW is een eenheid van elektrisch vermogen
- **NRD:** Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Document dat aangeeft met welke reikwijdte en met welke diepgang (detailniveau) de route alternatieven onderzocht en beschreven worden in het milieueffectrapport (MER)
- **OBW:** Omgevingsberaad Waddengebied met vertegenwoordigers van natuur- & milieuorganisaties, zeehavens, visserij, landbouw, recreatie & toerisme en wetenschap. Het OBW adviseert ten behoeve van de besluitvorming.
- **TenneT:** beheerder van het landelijke hoogspanningsnet op land en zee. Verantwoordelijk voor de aanleg en het onderhoud van kabelverbindingen van windparken met het land.
- **Voorkeursalternatief:** de route die na bestudering van meerdere routeopties als beste naar voren komt.